

EKSAMEN		NASIONALE SENIOR CERTIFIKAAT	
GRAAD		12	
DATUM		MEI/JUNIE 2026	
VAK		GESKIEDENIS	
VRAESTEL		1	
PUNTETOTAAL		150	
TYDSDUUR (UUR)		3	
AANTAL BLADSYE		9	

SOUTH AFRICAN COMPREHENSIVE ASSESSMENT INSTITUTE
 SUID-AFRIKAANSE KOMPREENSIEWE ASSESSERINGSINSTITUUT

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit **AFDELING A** en **AFDELING B** soos voorgeskryf deur die inhoudsraamwerk in die KABV-dokument.
2. **AFDELING A** bestaan uit **DRIE** brongebaseerde vrae. Bronmateriaal wat benodig word om hierdie vrae te beantwoord kan in die ADDENDUM gevind word.

AFDELING A: BRONGEBASEERDE VRAE

- VRAAG 1: DIE KOUE OORLOG – OORSPRONG, KOUE OORLOG IN EUROPA
VRAAG 2: AFRIKA IN DIE KOUE OORLOG: GEVALLESTUDIE – ANGOLA
VRAAG 3: BURGERLIKE VERSET VANAF DIE 1950's TOT DIE 1970's:
DIE AMERIKAANSE BURGERREGTEBEWEGING

AFDELING B bestaan uit **DRIE** opstelvrae.

AFDELING B: OPSTELVRAE

- VRAAG 4: UITBREIDING VAN DIE KOUE OORLOG: GEVALLESTUDIE –
VIËTNAM
VRAAG 5: ONAFHANKLIKE AFRIKA: GEVALLESTUDIE – DIE KONGO
VRAAG 6: BURGERLIKE VERSET VANAF DIE 1950's TOT DIE 1970's:
DIE SWARTMAGBEWEGING

3. Beantwoord **DRIE** vrae soos volg:
 - 3.1. Ten minste **EEN** vraag moet 'n brongebaseerde vraag wees en ten minste **EEN** moet 'n opstelvraag wees.
 - 3.2. Die **DERDE** vraag kan óf 'n brongebaseerde vraag, óf 'n opstelvraag wees.
4. Die toepassing van kennis, vaardighede en insig word ook in die beantwoording van die vrae getoets.
5. Jy sal benadeel word deur die blote oorskryf van bronne as antwoorde.
6. Nommer die antwoorde korrek in ooreenstemming met die nommeringstelsel wat in die vraestel gebruik is.
7. Skryf netjies en leesbaar, slegs in **BLOU** ink.

AFDELING A: BRONGEBASEERDE VRAE

Beantwoord ten minste EEN vraag, maar nie meer as TWEE vrae, in hierdie afdeling nie. Bronmateriaal wat benodig word vir die beantwoording van die vrae is ingesluit in die ADDENDUM.

VRAAG 1: HOE HET DIE VERDELING VAN BERLYN DIE SPANNING TUSSEN DIE VERENIGDE STATE VAN AMERIKA EN DIE SOWJETUNIE VERSKERP NÁ DIE TWEDE WÊRELDOORLOG?

Bestudeer Bronne 1A, 1B, 1C en 1D om die vrae wat volg te beantwoord.

1.1 Verwys na Bron 1A.

- 1.1.1 Wie is die 'Groot Drie', volgens die bron? (3x1) (3)
- 1.1.2 Haal 'n sin uit die bron aan om te bewys dat die Geallieerde Magte nie 'n verdeelde Duitsland ná die Tweede Wêreldoorlog wou hê nie. (1x1) (1)
- 1.1.3 Gee 'n rede, volgens die bron, waarom die Geallieerde Magte Duitsland ná die Tweede Wêreldoorlog beset het. (2x1) (2)
- 1.1.4 Verduidelik die volgende begrippe in die konteks van die spanning tussen die VSA en die Sowjetunie ná die Tweede Wêreldoorlog.
 - a) Demilitarisering (1x2) (2)
 - b) Demokrasisering (1x2) (2)
 - c) Denazifisering (1x2) (2)

[12]

1.2 Lees Bron 1B.

- 1.2.1 Identifiseer uit die bron die DRIE Westerse Magte. (3x1) (3)
- 1.2.2 Verduidelik die begrip *ultimatum* in die konteks van die Sowjetunie se poging om Berlyn te beheer. (1x2) (2)
- 1.2.3 Gee 'n rede, volgens die bron, waarom dit 'n langdurige uitdaging vir die Westerse Magte was om Wes-Berlyn teen kommunistiese oornames te verdedig. (1x1) (1)
- 1.2.4 Gebruik die bron en jou eie kennis: Waarom het Khrushchev daarop aangedring dat die Westerse Magte hulle troepe onttrek van Wes-Berlyn? (2x2) (4)
- 1.2.5 Lewer kommentaar oor die stelling 'Terselfdertyd het die bestaan van Wes-Berlyn toenemend 'n las vir die Sowjetunie en die Oos-Duitse regering geword'. (2x2) (4)

[14]

1.3 Raadpleeg Bron 1C.

- 1.3.1 Benoem enige TWEE van die sektore van 'n verdeelde Berlyn soos dit op die kaart voorkom. (2x1) (2)
- 1.3.2 Gebruik die bron en jou eie kennis: Waarom het die Westerse Geallieerde Magte hulle sektore verenig? (1x2) (2)
- 1.3.3 Lewer kommentaar oor die bruikbaarheid van hierdie bron vir 'n historikus wat die verdeling van Duitsland ná die Tweede Wêreldoorlog wil bestudeer. (2x2) (4)
- [8]**

1.4 Gebruik Bron 1D.

- 1.4.1 Wanneer, volgens die bron, was die Berlynse Muur gebou? (1x1) (1)
- 1.4.2 Wie was die Sowjetunie se Premier gedurende die tyd van die bou van die Berlynse Muur? (1x1) (1)
- 1.4.3 Lewer kommentaar oor die stelling 'Geen nasie, geen stelsel, wat slegs kan oorleef deur sy burgers in te perk met 'n muur ...' betreffende die oprig van die Berlynse Muur. (1x2) (2)
- [4]**

- 1.5 Vergelyk Bronne 1B en 1D. Verduidelik hoe die inligting in Bron 1B die inligting in Bron 1D ondersteun, betreffende die oprigting van die Berlynse Muur. (2x2) (4)
- [4]**

- 1.6 Gebruik die inligting in die relevante bronne en jou eie kennis om 'n paragraaf van AGT reëls (ongeveer 80 woorde) te skryf en verduidelik hoe die verdeling van Berlyn spanning tussen die VSA en die Sowjetunie verskerp het ná die Tweede Wêreldoorlog. (8)
- [8]**

TOTAAL VRAAG 1: [50]

VRAAG 2: HET DIE SUID-AFRIKAANSE BETROKKENHEID IN DIE ANGOLESE OORLOG DIE MPLA VERHOED OM 'N KOMMUNISTIESE REGERING IN ANGOLA TE VESTIG NÁ DIE ONAFHANKLIKHEID VAN PORTUGAL IN 1975?

Verwys na Bronne 2A, 2B, 2C en 2D en beantwoord die vrae wat volg.

2.1 Verwys na Bron 2A.

- 2.1.1 Wanneer, volgens die bron, het Angola onafhanklikheid van Portugal gekry? (1x1) (1)
- 2.1.2 Haal bewyse uit die bron aan wat aandui dat Suid-Afrika deur die VSA gerugsteun is in die Angolese Oorlog. (1x2) (2)
- 2.1.3 Verduidelik die begrip *burgeroorlog* in die konteks van die Angolese Oorlog. (1x2) (2)
- 2.1.4 Gebruik die bron en jou eie kennis: Waarom was die MPLA-regering vyandig teenoor Suid-Afrika? (2x2) (4)
- 2.1.5 Benoem die lande wat die volgende bevrydingsbeweging tydens die Angolese Oorlog ondersteun het:
- a) MPLA (1x1) (1)
- b) UNITA (1x1) (1)

[11]

2.2 Verwys na Bron 2B.

- 2.2.1 Haal TWEE bewyse uit die bron aan om die konflik wat deur die *Windhoek Advertiser* op 8 Augustus 1975 berig is, te bevestig. (2x1) (2)
- 2.2.2 Lewer kommentaar op die implikasie van die stelling, 'Hulle het beoog om onderhandelings te voer om te verseker dat orde herstel word' betreffende die Suid-Afrikaanse betrokkenheid in die Angolese Burgeroorlog. (1x2) (2)
- 2.2.3 Verduidelik, waarom jy dink, dat Botha, die Minister van Verdediging, 'verslaggewing oor die spekulasie betreffende Suid-Afrikaanse militêre bewegings en aktiwiteite in Suidwes-Afrika' verbied het. (2x2) (4)
- 2.2.4 Gebruik die bron en jou eie kennis: Waarom het Botha toegelaat dat die Suid-Afrikaanse pers oor die storie van die deelname in Angola berig? (2x2) (4)

[12]

2.3 Raadpleeg Bron 2C.

- 2.3.1 Volgens die bron, watter nasionaliteit was die soldate wat gevange geneem is? (1x2) (2)
- 2.3.2 Identifiseer, uit die bron, die DRIE soldate wat gevange geneem is. (3x1) (3)
- 2.3.3 Verduidelik die belangrikheid van die neem van die foto. (2x2) (4)
- 2.3.4 Verduidelik die betroubaarheid van die bron vir 'n historikus wat die Angolese Burgeroorlog bestudeer. (2x2) (4)

[13]

2.4 Gebruik Bron 2D.

- 2.4.1 Haal 'n sin uit die bron aan wat suggereer dat Suid-Afrika deur die VSA ondersteun is in die Angolese Burgeroorlog. (1x1) (1)
- 2.4.2 Noem die Suid-Afrikaanse Eerste Minister waarmee Rhodes 'n onderhoud gevoer het in hierdie bron. (1x1) (1)

[2]

- 2.5 Verwys na Bronne 2C en 2D. Lewer kommentaar oor hoe die bewyse in Bron 2C die inligting in Bron 2D weerspreek betreffende Suid-Afrika se betrokkenheid in die Angolese Oorlog. (2x2) (4)

[4]

- 2.6 Gebruik die inligting in die relevante bronne en jou eie kennis om 'n paragraaf van AGT reëls (ongeveer 80 woorde) te skryf wat verduidelik hoe Suid-Afrika se betrokkenheid in die Angolese Oorlog die MPLA verhoed het om 'n kommunistiese regering in Angola te vestig. (8)

[8]

TOTAAL VRAAG 2: [50]

VRAAG 3: HOE HET DIE SELMA-MONTGOMERY-OPTOGTE DIE ONTNEMING VAN STEMREG VAN AFRO-AMERIKANERS GEDURENDE DIE BURGER-REGTEBEWEGING VAN DIE 1960'S IN DIE VERENIGDE STATE VAN AMERIKA UITGEDAAG?

Verwys na Bronne 3A, 3B, 3C en 3D en beantwoord die vrae wat volg.

3.1 Verwys na Bron 3A.

- 3.1.1 Hoe, volgens die bron, het die VSA se grondwet die Afro-Amerikaners se stemreg ontnem? (3x1) (3)
- 3.1.2 Definieer die begrip *stemregontneming* in jou eie woorde. (1x2) (2)
- 3.1.3 Haal 'n stelling uit die bron aan wat voorstel dat die meeste swart/Afro-Amerikaners in die Alabama-area arm was. (1x1) (1)
- 3.1.4 Identifiseer DRIE organisasies of groepe mense wat die Afro-Amerikaners verhoed het om te registreer om te stem. (3x1) (3)
- 3.1.5 Gebruik die bron en jou eie kennis: Verduidelik waarom Afro-Amerikaners voor 1965 van hulle stemreg ontnem is. (2x2) (4)

[13]

3.2 Bestudeer Bron 3B.

- 3.2.1 Gee 'n rede, volgens die bron, waarom die Voters League vir Martin Luther King Jr. gevra het om te help met die organisering van die Selma-Montgomery betogings. (1x1) (1)
- 3.2.2 Lewer kommentaar oor wat Martin Luther King Jr. bedoel het, toe hy gesê het: "Ons is nie op ons knieë en smee vir die stem nie, ons eis die stem ...". (1x2) (2)
- 3.2.3 Wie, volgens die bron, was die TWEE aktiviste wat die betoging op Sondag 7 Maart 1965 gelei het? (2x1) (2)
- 3.2.4 Waarom dink jy, is die opstand 'Bloedige Sondag' genoem? (2x2) (4)
- 3.2.5 Verduidelik waarom John Lewis gesê het, "Die optog was 'n keerpunt in die beweging." (1x2) (2)

[11]

3.3 Raadpleeg Bron 3C.

3.3.1 Waarom is John Lewis gevra om in die hofsaak te getuig? (2x2) (4)

3.3.2 Verduidelik die begrip *staatspolisie* in die konteks van die Selma-Montgomery-optog van 7 Maart 1965. (1x2) (2)

3.3.3 Verwys na die Bronne 3B en 3C. Verduidelik hoe die inligting in Bron 3B die bewyse in Bron 3C ondersteun betreffende die optog op 7 Maart 1965. (2x2) (4)

[10]

3.4 Gebruik Bron 3D.

3.4.1 Waarom is hierdie foto geneem? (1x2) (2)

3.4.2 Verduidelik waarom een van die plakkate sê, 'Negers is ook Amerikaners'. (1x2) (2)

3.4.3 Lewer kommentaar oor die bruikbaarheid van die bron vir 'n historikus wat bestudeer hoe die Selma-Montgomery-optog gelei het tot die Stemregwet van 1965. (2x2) (4)

[8]

3.5 Gebruik die inligting in die relevante bronne en jou eie kennis om 'n paragraaf van AGT reëls (ongeveer 80 woorde) te skryf, en verduidelik hoe die Selma-Montgomery-optogte die ontneming van stemreg van Afro-Amerikaners gedurende die Burgerregtebeweging in die 1960's in die VSA uitgedaag het. **[8]**

TOTAAL VRAAG 3: [50]

AFDELING B: OPSTELLE

Beantwoord ten minste EEN vraag, maar nie meer as TWEE vrae in hierdie afdeling.

Jou opstel moet omtrent DRIE bladsye lank wees.

VRAAG 4: UITBREIDING VAN DIE KOUE OORLOG: GEVALLESTUDIE – VIËTNAM

Operasie Rolling Thunder was die enigste strategie wat die Verenigde State van Amerika gebruik het in die Viëtnamese Oorlog tussen 1963 en 1975 om kommunisme te beheer.

Stem jy saam met die stelling? Gebruik die relevante historiese bewyse om jou argument te staaf.

[50]

VRAAG 5: ONAFHANKLIKE AFRIKA: GEVALLESTUDIE – DIE KONGO

Gee 'n kritiese bespreking van die politieke en ekonomiese uitdagings wat die Kongo moes hanteer nadat onafhanklikheid van België in 1961 verkry is.

Gebruik relevante bewyse om jou standpunt te staaf.

[50]

VRAAG 6: BURGERLIKE PROTES VAN DIE 1950's TOT DIE 1970's: DIE SWARTMAGBEWEGING

Verduidelik tot watter mate die Swartmagbeweging (BPM) suksesvol was om 'n beweging te begin wat verskillend was van die Burgerregtebeweging om die lewens van Afro-Amerikaners in die VSA gedurende die 1960's te verander.

Gebruik relevante bewyse om jou standpunt te staaf.

[50]

GROOTTOTAAL: [150]